

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****MUHARREM KARABULUT BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2017/28126
Karar Tarihi : 10/12/2019

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Burhan ÜSTÜN
Hicabi DURSUN
Kadir ÖZKAYA
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Olcay ÖZCAN
Başvurucu : Muharrem KARABULUT
Vekili : Av. Helin SÜMER

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, baraj kısa mesafeli koruma kuşağında bulunan taşınmazlarda meydana gelen zararın karşılanmaması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 21/6/2017 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonce başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş bildirilmesine gerek olmadığını bildirmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

8. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulan ve İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı, bağımsız bütçeli bir kuruluştur.

A. Uyuşmazlığın Arka Planı

9. Başvurucu, İstanbul'da ikamet etmektedir.

10. İstanbul'da bulunan Büyükçekmece Gölü 13/3/1984 tarihinde havza ilan edilmiştir. Çatalca ilçesinde bulunan tarla vasıflı 29.975,06 m² yüz ölçüme sahip, 115 parsel sayılı ve 23.766,85 m² yüz ölçüme sahip 24 parsel sayılı taşınmazlar da Büyükçekmece Gölü çevresinde yer almaktadır.

11. Başvurucu bu taşınmazları 21/1/2014 tarihinde tapuda satış yoluyla devralmıştır.

12. Taşınmazlar Büyükçekmece Baraj Gölü'nün kısa mesafeli koruma alanında kalmakta ve 17/4/2014 tarihinde onaylanan İzzettin köyü 1/5.000 ölçekli nazım imar planı sahası içinde bulunmaktadır. Başvuru formu ve eklerinde taşınmazların satın alındığı 21/1/2014 tarihinden önceki niteliğine ilişkin başka bir bilgiye yer verilmemiştir.

13. Başvurucu 12/6/2015 tarihli dilekçesi ile taşınmazların üzerinde şerh varsa kaldırılması, bunun mümkün olmaması hâlinde ise kamulaştırılarak bedellerinin ödenmesi istemiyle İSKİ Emlak ve İstimlak Dairesi Başkanlığına başvurmuştur. 29/7/2015 tarihinde verilen cevap şu şekildedir:

"Bahse konu Çatalca ilçesi, İzzettin Mahallesi, 193 ada, 24 parsel ve 171 ada, 115 parsellerin tapu kayıtlarında idaremize ait herhangi bir kamulaştırma şerhi olmayıp, taşınmazlar Büyükçekmece Gölü kısa mesafeli koruma alanında, dere ıslah ve işletme bandı dışında kalmakta olup; İSKİ içme suyu havzaları yönetmeliğine göre idaremizce sadece mutlak koruma alanında kalan parsellerin kamulaştırması yapılmakta olduğundan söz konusu parsellerin idaremizce kamulaştırılması mümkün değildir."

B. Başvuruya Konu Dava Süreci

14. Başvurucu, taşınmazlarının Büyükçekmece Gölü kısa mesafeli koruma alanında bulunduğu ve kamulaştırmazsız olarak taşınmazlarına el atıldığı gerekçesiyle bedellerinin ödenmesi istemiyle 28/8/2015 tarihinde İstanbul 2. İdare Mahkemesinde (Mahkeme) tam yargı davası açmıştır.

15. Mahkeme 18/11/2016 tarihinde davayı reddetmiştir. Kararın gerekçesi özetle şu şekildedir:

i. Taşınmazların Büyükçekmece Havzası kısa mesafeli koruma alanında kaldığı, dere ıslah ve işletme bandında bulunmadığı tespit edilmiştir. 17/4/2014 onanlı İzzettin köyü 1/5000 ölçekli nazım imar planı sahası içinde bulunan taşınmazların tarla niteliğinde olduğuna ve tarımsal amaçla kullanılabilmeleri nedeniyle tasarruf yetkisinin idari işlemle kısıtlanmasının söz konusu olmadığına vurgu yapılmıştır.

ii. Mülkiyet hakkının ihlal edilmiş sayılabilmesi için malikin mülkünden istifadesinin tamamen ortadan kaldırılmış olması gerektiğini ifade eden Mahkeme taşınmazların tarımsal amaçlı kullanılmasının önünde hukuki ve fiili herhangi bir engel bulunmadığına, taşınmazlara erişimin ve taşınmazlar üzerindeki hâkimiyetin kaybedilmediğine işaret etmiştir.

iii. Sonuç olarak dere ıslah ve işletme bandı dışında yer alması nedeniyle kamulaştırılması zorunlu olmayan taşınmazlar üzerinde başvurusunun tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığına dikkat çekilmiştir.

16. Karara karşı yapılan istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdari Dava Dairesi tarafından 27/4/2017 tarihinde yasa yolu kapalı olarak reddedilmiştir. Nihai karar başvurucuya 22/5/2017 tarihinde tebliğ edilmiştir.

17. Başvurucu 21/6/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

18. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "*Mülkiyet hakkının içeriği*" kenar başlıklı 683. maddesi şöyledir:

"Bir şeye malik olan kimse, hukuk düzeninin sınırları içinde, o şey üzerinde dilediği gibi kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisine sahiptir."

Malik, malını haksız olarak elinde bulunduran kimseye karşı istihkak davası açabileceği gibi, her türlü haksız elatmanın önlenmesini de dava edebilir."

19. 9/8/1983 tarihli ve 2872 Çevre Kanunu'nun "*Kirletme yasağı*" kenar başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır."

Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirleten, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler."

20. 2560 sayılı Kanun'un "*Kuruluş*" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 7/2/1983-KHK 56/1 md.: Aynen kabul: 23/5/1984 - 3009/1 md.) İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur."

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bu Kanunda İSKİ olarak anılır.

Genel Müdürlüğün hizmeti, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin görev alanı ile sınırlıdır. Ancak, şehrin yararlandığı su kaynaklarının korunmasına ilişkin hizmetler, büyük şehir belediye sınırları dışında da olsa bu kuruluş tarafından yürütülür. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı anasistem ile ilgili başka belediye ve köylerin su ve kanalizasyon işlerini de bu Genel Müdürlüğe verebilir.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir."

21. 2560 sayılı Kanun'un "Görev ve yetkiler" kenar başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyıların ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

e) Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek,

f) Kuruluş amacına dönük çalışmaların gerekli kulması halinde her türlü taşınmaz malı kamulaştırmak veya üzerinde kullanmahakları tesis etmek."

22. İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliği'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...

İçmesuyu havzaları (Havza): Bir akarsu, göl, baraj rezervuarı veya yeraltı suyu haznesi gibi bir su kaynağını besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgenin tamamıdır.

"İçme suyu havzası koruma planı (Özel hükümler): İçme suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suyu havzalarının korunması, kirlenmesinin önlenmesi, kirlenmiş ise iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla yapılan ve o havzaya özel hükümleri tanımlayan planı, "

...

Mutlak Koruma Alanı (0-300 m.): İçme ve kullanma suyu temin edilen ve edilecek olan suni ve tabii göller etrafında en yüksek su seviyesinde, su ile karanın meydana getirdiği çizgiden itibaren yatay 300 metre genişliğindeki kara alanıdır. Bahse konu alanın, havza sınırını aşması halinde mutlak koruma alanı havza sınırında son bulur.

Kısa Mesafeli Koruma Alanı (300.-1000 m.): Mutlak koruma alanı üst sınırından itibaren yatay 700 metre genişliğindeki kara alanıdır. Bahse konu alanın, havza sınırını aşması halinde kısa mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur.

Orta Mesafeli Koruma Alanı (1000-2000 m.): Kısa mesafeli koruma alanı üst sınırından itibaren yatay 1000 metre genişliğindeki kara alanıdır. Bahse konu alanın, havza sınırını aşması halinde orta mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur.

Uzun Mesafeli Koruma Alanı (2000-havza sınırı): Orta mesafeli koruma alanının üst sınırından başlamak üzere su toplama havzasının nihayetine kadar uzanan bütün kara alanıdır.

..."

23. İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliği'nin "Genel hükümler" kenar başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) Bu yönetmelikte açıklanmayan tüm hususlarda Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin içmesuyu havzaları ile ilgili hükümleri uygulanır.

(2) Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca yasaklanmış olan yapı, tesis ve faaliyetler; içmesuyu havzaları için zararlı yapı, tesis ve faaliyetlerden sayılır. Bu yapı, tesis ve faaliyetleri yapanlar hakkında; İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından 2560 sayılı İSKİ Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca cezalandırılmaları için suç duyurusunda bulunulur.

(3) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulama esasları ve diğer hususlar, Yönerge ile belirlenir."

24. İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliği'nin "Özel hükümler" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

..."

(5) a) Havzalardaki her türlü imar faaliyetlerinin, planlara, 02.11.1985 tarih ve 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğine ve diğer imar mevzuatına uygunluğunun denetimi, temini ve gerekli yaptırımlar, 3194 sayılı İmar Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden ilgili idarelerin yetki ve sorumluluğundadır.

b) Yapılaşmanın yasak olduğu koruma alanlardaki imar faaliyetleri, idare tarafından da takip edilir. Aykırı hususların tespiti halinde, ilgili kurumlara bildirilerek gereğinin yapılması talep edilir. İdarenin yaptırım hakkı saklıdır.

...

(8) Toprak, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Dökümü Faaliyetleri.

...

b) Kısa ve orta mesafeli koruma alanlarında, döküm sahası oluşturulamaz. Kısa ve orta mesafeli koruma alanlarında bulunan eski taş, maden, kum, mıcır, kil vs. ocaklarına doğal yapısının ikame edilmesi maksadıyla ve doluh sonrası ağaçlandırılmak şartıyla sadece kirlenmemiş hafriyat toprağı dökümüne müsaade edilir.

...

(9) İçmesuyu havzalarında imar planlarında uyulması gereken esaslar;

g) (Değişik: 16.01.2013-2/1.md.)

İçme suyu havzalarında EK-1'de isimleri verilen derelerin, orman alanları ve tarımsal niteliği korunacak alanlar dışında kalan kısımlarında; ıslah projesine uygun olarak bu derelerin ıslah kesitinin her iki yanında; temizlik, bakım ve onarımlarının yapılabilmesi maksadıyla imar planlarında en az on metrelik dere işletme bandı ayrılır. Dere ıslah alanı ile dere işletme bandları idarece kamulaştırılır.

..."

25. 2011 yılında kabul edilen mülga İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönergesi'nin "Kısa mesafeli koruma alanında uyulması gereken hususlar" kenar başlıklı 6. maddesi şöyledir:

a) Turizm, iskan ve sanayi yerleşmelerine izin verilemez.

b) İçme ve kullanma suyu projesine ve mevcut yapıların kanalizasyon sistemlerine ait mecburi teknik tesisler hariç olmak üzere, bu alanda hiçbir yapı yapılamaz.

c) Bu alanlarda yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 25.05.2006 tarihinde mevcut olan yapılar dondurulmuştur. Dondurulan binalarda mevcut yapı inşaat alanında değişiklik yapmamak ve kullanım maksadını değiştirmemek şartıyla ilgili ve yetkili kurumlardan izin alınarak gerekli tadilat ve bakım yapılabilir.

d) Her türlü katı atık ve artıkların depolanmasına ve atılmasına izin verilemez.

e) Sıvı ve katı yakıt depolarına izin verilemez.

f) Bu alanlarda; ağaçlandırma, gezi, seyir ve piknik alanları, peyzaj, park ve bahçe düzenlemelerine, açık spor alanlarına araziye geçirimsiz hale getirmemek ve suni gübre ve zirai mücadele ilaçları kullanmamak kaydıyla, peyzaj planları doğrultusunda izin verilebilir.

g) Bu alanın rekreasyon ve piknik amacıyla kullanılmasına dönük kamu yararlı ve günü birlik turizm ihtiyacına cevap verecek, sökülüp takılabilir elemanlardan meydana gelen, geçici nitelikte kır kahvesi, büfe gibi yapılara, parsel büyüklüğü 10000m²'den az olmamak ve her parselde yapıların toplam kapalı alanı 100m²'yi geçmemek şartıyla çevre düzeni ve uygulama planlarına ve plan kararlarına uygun olarak izin verilebilir. Uygulama planları onaylanıncaya kadar herhangi bir yapılaşmaya gidilemez.

h) Dinlenme tesisi, akaryakıt istasyonu ve benzeri tesisler yapılamaz.

i) Bu alanlar için izin verilen ve bu maddede sıralanan faaliyetler dışında TIR parkı, açık otopark, yed-i emin parkı, golf sahası, kapalı spor alanı/tesisi, sürücü kursu eğitim alanı, açık depolama, asfalt/yıkıntı atıkları geri dönüşüm tesisi, karma eleme tesisi, asfalt üretim tesisi, beton üretim tesisi vb. hiçbir faaliyete izin verilemez. Mezarlık kurulamaz."

26. 2015 yılında kabul edilen İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönergesi'nin "İçme suyu havzalarının tüm koruma alanlarında yapılaşma, tesis ve faaliyetler ile ilgili diğer hükümler" kenar başlıklı 10. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

...

(6) Mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında; kamuya ait veya 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında yapı yapılmasının talep edilmesi veya fiili olarak yapıldığının arazide görülmesi durumunda bu koruma alanları ile ilgili kısıtlamalar yapıyı yapan/yaptıran kuruma yazılı olarak bildirilir. Kamu yararı, sosyal ihtiyaçlar, ekonomik durum, yerleşik alan içerisinde olup olmadığı, atıksu tedbirinin alınıp alınmadığı ve benzeri bakımdan gerekli değerlendirmelerin yapılarak söz konusu yapılaşmaya ruhsat ve izin verilip verilmemesi hususu, yapıları yapan/yaptıran kurumların sorumluluğundadır.

(7) Mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında bu yönetmelikten önceki İçme Suyu Havzaları Yönetmeliği'nin yürürlüğe girdiği 25.05.2006 tarihinde, bu tarihten sonra koruma altına alınan havzalarda ise havza ilan tarihinde mevcut olan yapılar dondurulmuştur.

(8) Mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında yeni mezarlık kurulamaz. 25.05.2006 tarihinde mevcut olan mezarlıklar ve bu tarihten sonra koruma altına alınan havzalarda da havza ilan tarihinde mevcut olan mezarlıklar ilgili idarelerin yetki ve sorumluluğundadır.

...

(10) Kısa mesafeli koruma alanlarında TIR parkı, açık otopark, yed-i emin parkı, golf sahası, kapalı spor alanı/tesisi, sürücü kursu eğitim alanı, açık depolama, asfalt/yukarı atıkları geri dönüşüm tesisi, kırma eleme tesisi, asfalt üretim tesisi, beton üretim tesisi ve benzeri hiçbir faaliyete izin verilemez.

..."

27. 2015 yılında kabul edilen İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönergesi'nin "Müştemilat türü yapılar" kenar başlıklı 11. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

..."

(2) Mutlak koruma alanı dışında kalan alanlarda branda, naylon ve benzeri malzemedan yapılan kamp çadırı gibi portatif müştemilatlar, havuz, mevcut yapıya ait günlük ihtiyaca cevap verecek, toplamda 30 (otuz metrekare) m²'yi geçmeyen kümes, tuvalet, kömürlük, odunluk, garaj, depo türü müştemilat yapılması, su havzaları için zararlı yapı, tesis ve faaliyetlerden sayılmaz ve bu yapılar hakkında İdarece işlem tesis edilmez."

28. 2015 yılında kabul edilen İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönergesi'nin "Yapılarda tadilat bakım faaliyetleri" kenar başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"(1) 25.05.2006 tarihinde mevcut olan yapılar ile bu tarihten sonra koruma altına alınan havzalarda havza ilan tarihinde mevcut olan yapılar dondurulmuş olup, bu yapıların kullanılabilir nitelikte olanlarında; kat adedini artırmamak, yapı inşaat alanında değişiklik yapmamak, kullanım maksadını daha kirletici olacak şekilde değiştirmemek şartıyla yapılacak tadilat, bakım ve onarım faaliyetleri, su havzaları için zararlı yapı, tesis ve faaliyetlerden sayılmaz. Ancak bu faaliyetlerin imar mevzuatı doğrultusunda değerlendirilmesi ilgili belediyesinin/kurumun yetki ve sorumluluğundadır. Müracaat sahibinden, bu maddede belirtilen tüm şartlara riayet edileceğine dair taahhütname alınır. Bu konuda yapılan tespit ve talepler ilgili belediye/kuruma gönderilerek, konunun imar mevzuatına göre değerlendirilmesi ve takip edilmesi talep edilir. Bakım ve onarım süresi altı aydan fazla olamaz.

(2) Yukarıdaki şartların ihlal edilmesi halinde, ilgili belediyesinden imar mevzuatına göre gereğinin yapılması talep edilir.

(3) Tadilat kapsamında turizm tesisi, akaryakıt istasyonu, otel, konaklama, hayvancılık tesisi, imalathane, fabrika ve benzeri faaliyetlerin yapıldığı ya da yapılacağı tadilatlarla hangi maksatla olursa olsun izin verilmez."

29. 2015 yılında kabul edilen İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönergesi'nin "Koruma alanlarında ziraat ve hayvancılık faaliyetlerine ilişkin hususlar" kenar başlıklı 16. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(2) Kısa ve orta mesafeli koruma alanlarında suni gübre ve zirai mücadele ilaçları kullanmamak kaydıyla ağaçlandırma, fidancılık yapılabilir. Bu maksatla da olsa kısa mesafeli koruma alanlarında bitkisel toprak depolanamaz.

(3) Kısa mesafeli koruma alanlarında branda, naylon ve benzeri malzemeden yapılan beton temel ve çelik çatı dışındaki basit örtü mahiyetindeki sera yapılabilir.

(4) Kısa ve orta mesafeli koruma alanlarında suni gübre ve zirai mücadele ilaçları kullanmamak şartıyla tarımsal faaliyetlere Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kontrol ve denetiminde müsaade edilir."

30. Olay tarihinde yürürlükte bulunan 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin "Kısa mesafeli koruma alanı" kenar başlıklı (mülga RG-14/2/2018-30332) 18. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci paragraf:RG-13/2/2008-26786) Kısa mesafeli koruma alanı, içme ve kullanma suyu rezervuarlarının mutlak koruma alanı sınırından itibaren 700 metre genişliğindeki şerittir. Söz konusu alan sınırının, su toplama havzası sınırını aşması hâlinde, kısa mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur. Kısa mesafeli koruma alanı içinde:

a) Turizm, iskan ve sanayi yerleşmelerine izin verilemez.

b) Her türlü katı atık ve artıkların depolanmasına ve atılmasına izin verilemez.

c) Bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinin (b) bendinde anılan mecburi teknik tesisler ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren uygulamalar dışında hafriyat yapılamaz.

d) (Değişik:RG-13/2/2008-26786) Sıvı ve katı yakıt depolarına izin verilemez. Bu alanda kalan mevcut yapılar dondurulmuştur. Dondurulan binalarda mevcut yapı inşaat alanında değişiklik yapmamak ve kullanım maksadını değiştirmemek şartıyla gerekli tadilat ve bakım yapılabilir.

e) Bu alanın rekreasyon ve piknik amacıyla kullanılmasına dönük kamu yararlı ve günü birlik turizm ihtiyacına cevap verecek, sökülüp takulabilir elemanlardan meydana gelen, geçici nitelikte kır kahvesi, büfe gibi yapılara, suyu kullanan idarece onanmış çevre düzeni ve uygulama planlarına ve plan kararlarına uygun olarak izin verilebilir.

f) Bu alanda yapılacak ifrazlardan sonra elde edilecek her parsel 10000 m2 den küçük olamaz. (e) bendinde belirtilen nitelikteki yapıların kapalı kısımlarının toplam alanı her parselde 100 m2 yi geçemez.

g) (e) bendinde belirtilen yapıların atık suları, Sağlık Bakanlığının 13/3/1971 tarihli ve 13783 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak olan sızdırmaz nitelikteki fosseptiklerde toplanır ve atıksu altyapı tesisine verilir.

h) Suni gübre ve tarım ilaçları kullanmamak şartıyla, hayvancılık ile ilgili yapılar hariç olmak üzere kontrollü otlamaya ve diğer tarımsal faaliyetlere Tarım ve Köyişleri Bakanlığının kontrol ve denetiminde izin verilir. Ayrıca erozyonu azaltıcı metodların uygulanması esastır.

ı) Zorunlu hallerde, imar planı gereği yapılacak yolların bu alandan geçecek olan kısımlarında sadece ulaşım ile ilgili işlevlerine gerekli tedbirlerin alınması şartı ile izin verilebilir. Dinlenme tesisi, akaryakıt istasyonu ve benzeri tesisler yapılamaz.

j) Bu alanda 4/9/1988 tarihinden veya kaynağın içme ve kullanma suyu kapsamına alındığı tarihten önce mevcut olan yerleşim ve sanayi tesislerinden kaynaklanan atık suların havza dışına çıkartılması esastır."

31. Olay tarihinden sonra 28/10/2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik'in "Kısa mesafeli koruma alanı" kenar başlıklı 10. maddesi şöyledir:

(1) Kısa mesafeli koruma alanı, içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, mutlak koruma alanı sınırından itibaren yatayda 700 metre genişliğindeki kara alanıdır. Söz konusu alan sınırının, içme-kullanma suyu havzası sınırını aşması hâlinde, kısa mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur.

(2) Mevcut yapılar aynen korunur. Ancak, insan sağlığı ve çevrede telafisi mümkün olmayan neticelere yol açabilecek faaliyetlerin gerçekleştirildiği tesisler, tehlikeli atık bertaraf tesisi, tehlikeli madde deposu ve benzeri mevcut yapılar kaldırılır. Yapı inşaat alanında değişiklik yapmamak ve kullanım amacını değiştirmek şartıyla gerekli bakım ve onarım yapılabilir. Mevcut yapılardan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından lisanslandırılan kurum ve kuruluşlarca riskli yapı olduğu tespit edilenler, inşaat alanında değişiklik yapmamak, kullanım amacını değiştirmemek ve üzerinde bulunduğu taşınmazları ifraz işlemine tabi tutmamak şartıyla yıkılarak yeniden inşa edilebilir. Parsel tevhid ile yapı yoğunluğu, inşaat alanı ve emsal değeri arttırılmaz.

(3) Köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içerisinde ve köy gelişme ihtiyacına yönelik köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli ikamet edenler için barınma ihtiyacını karşılamak amacı ile yapılacak yapılar, köyün genel ihtiyaçlarına yönelik yapılacak köy konağı, ibadethane, okul, spor alanı, harman yeri, pazar yeri, sağlık ocağı, sağlık evi, PTT, karakol, bakkal gibi yapılara ve ifraz uygulamalarına; imar planı veya köy yerleşme planı yapılmış ise bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yürürlükteki plan hükümlerine göre; imar planı veya köy yerleşme planı yapılmamış ise Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde izin verilebilir.

(4) Bu alanda belediye sınırı ve belediye mücavir alan sınırları içinde, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yürürlükteki imar planları geçerlidir, imar planlarının gelişme alanındaki yapılaşmamış kısımların iptaline yönelik revizyon yapılır. İçme-kullanma suyu havzası koruma planı hazırlanuncaya kadar bu planlar kapsamında yoğunluk arttırıcı veya kirlilik arttırıcı kullanım değişikliğine yönelik imar değişikliği yapılamaz. Ancak 6360 sayılı Kanun çerçevesinde köy statüsünde iken belediye sınırları içine alınarak mahalle statüsüne geçen kırsal yerleşim alanlarının mahalle olarak bağlandığı tarihteki nüfusları ve bu nüfusların doğal artışı için ihtiyaç duyulan yapılaşmaya izin verilebilir.

(5) İskân dışı alanlarda yapılacak yapılara ve ifraz uygulamalarına Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde izin verilir. Bu alandaki tarım arazileri için yapılacak ifraz uygulamalarında 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümleri esas alınır.

(6) Yeni sanayi tesisi kurulmasına izin verilmez.

(7) Mesire Yerleri Yönetmeliği çerçevesinde belirlenmiş mesire yerlerine, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yürürlükteki imar planlarında yer alan rekreasyon alanlarına ve bu alanlarda kapalı kısımlarının toplam alanı her parselde 100 metrekareyi geçmemek şartıyla günübirlik tesislere izin verilebilir. Yürürlükteki mesire yeri gelişim ve yönetim planları ile imar planları, bu fıkrafta günübirlik tesisler için belirlenen yapılaşma şartlarına uygun olarak revize edilir. Günübirlik turizm tesisleri dışında yeni turizm tesislerine izin verilmez.

(8) Bu alanda, mevcut yerleşim ve sanayi tesisleri ile bu madde kapsamında izin verilen yeni yapılardan kaynaklanan atıksular, kanalizasyon sistemi aracılığıyla öncelikli olarak havza dışına, teknik ve ekonomik olarak mümkün olmaması durumunda orta ve uzun mesafeli koruma alanlarındaki uygun arıtma ile sonlanan atıksu altyapı tesisine verilir. Ancak, söz konusu yapılar; atıksuların kanalizasyon şebekesiyle toplanmasına imkân verecek yoğunlukta değil ise, Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak sızdırmaz foseptiklerde toplanarak orta mesafeli koruma alanındaki, uzun mesafeli koruma alanındaki veya havza dışındaki arıtma ile sonlanan atıksu altyapı tesisine verilir. Şayet, bunlar mümkün değilse içme-kullanma suyu havzası koruma planı hazırlanıncaya kadar mevcut olan yerleşim ve sanayi tesisleri ile bu madde kapsamında izin verilen yeni yapılardan kaynaklanan atıksuların içme-kullanma suyu kaynağının su kalitesini olumsuz yönde etkilemeyecek seviyede ileri arıtmadan geçirilerek deşarjına, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından izin verilebilir.

(9) Bu alanda atık ve artıkların boşaltılmasına, depolanmasına ve atık bertaraf tesislerine izin verilmez.

(10) İçme suyu projesine ve mevcut yapıların kanalizasyon sistemlerine ait mecburi teknik tesisler, 2863 sayılı Kanun kapsamına giren uygulamalar ile bu madde kapsamında izin verilen yeni yapıların inşası haricinde hafriyat ve döküm yapılamaz. Bu alanlarda bulunan terk edilmiş maden ocaklarının doğal yapısının ikame edilmesi ve dolum sonrası ağaçlandırılması amacıyla inşaat ve yıkıntı atıkları ile karıştırılmamış hafriyat toprağı dökümüne izin verilebilir.

(11) Mevcut ve yeni açılacak tarım alanlarında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının denetiminde sadece organik tarım faaliyetlerine izin verilir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yetki verilmiş kontrol ve sertifikasyon kuruluşunun görüşleri doğrultusunda organik tarım yapılamayacağı teknik olarak raporlandığı durumlarda, İyi Tarım Uygulamaları Koduna uyulması şartıyla tarımsal faaliyetlere izin verilebilir.

(12) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kontrolünde yerleşik halkın zati ihtiyacını karşılamak amacı ile hayvancılık faaliyetlerine ve kontrollü olatmaya izin verilebilir.

(13) Yeni akaryakıt istasyonlarına, gaz dolum istasyonlarına ve kimyasal madde depolarına, sıvı ve katı yakıt depolarına izin verilmez. Mevcut akaryakıt istasyonları ve gaz

dolum istasyonları TSE'nin ilgili standartlarına uygun hale getirilinceye kadar kapatılır. Standartlara uygun hale getirilen istasyonlarda akaryakıt ve gaz satışı dışında dinlenme tesisi, oto yıkama, bakım, yağ değişimi ve benzeri faaliyetlere izin verilmez.

(14) Mevcut yol güzergâhlarında bakım ve onarım çalışmaları, su kalitesini ve miktarını olumsuz etkilemeyecek şekilde yapılabilir. Mevcut karayolu altyapılarının korunması amacıyla ihtiyaç duyulan istinat duvarı, menfez gibi sanat yapıları yapılabilir. Kamu yararı gözetilerek ve ekonomik olarak başka bir alternatifin olmaması durumunda, yeni karayollarının yapımına ve söz konusu karayolunun erişme kontrollü karayolu olması halinde, bu yol üzerinde yer alan ve ayrılmaz parçası niteliği taşıyan erişme kontrollü karayolu hizmet tesislerinin yapımı, bakımı ve işletimine veya işletilmesine; karayollarından kaynaklanan kirliliğin içme-kullanma suyu kaynağına ulaşmasını engelleyecek gerekli tedbirlerin alınması şartıyla Bakanlık uygun görüşü ile izin verilebilir. Dinlenme tesisi, servis istasyonu, akaryakıt istasyonu ve benzeri tesisler yapılamaz.

(15) Madencilik faaliyetlerine izin verilmez."

B. Uluslararası Hukuk

32. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) ek 1 No.lu Protokol'ün "Mülkiyetin korunması" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez."

33. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin -özünde- mülkiyet hakkını güvence altına aldığı kabul etmektedir. AİHM'e göre bu madde üç belirgin kural içermektedir. Bu kurallardan ilki, maddenin birinci paragrafının birinci cümlesinde yer alan mülkiyetten barışçıl yararlanmaya (mülkiyetin dokunulmazlığına saygı) ilişkin genel nitelikli kuraldır. İkinci kuralın bulunduğu birinci paragrafın ikinci cümlesi ise mülkiyetten yoksun bırakmayı içerir ve bunu bazı koşullara bağlar. İkinci paragrafta yer alan üçüncü kural ise taraf devletlere mülkiyetin kamu yararına kullanılmasını, kontrolünü veya vergilerin, diğer katkıların ya da cezaların yerine getirilmesini sağlama yetkisi tanımaktadır (*Sporrong ve Lönnroth/İsveç* [GK], B. No: 7151/75, 7152/75, 23/9/1982, § 61). Ancak bu üç kural birbiriyle bağlantısız olmayıp ikinci ve üçüncü kuralların genel nitelikli birinci kuralın ışığında incelenmesi gerektiği AİHM tarafından ifade edilmiştir (*James ve diğerleri/Birleşik Krallık* [GK], B. No: 8793/79 21/2/1986, § 37; *Lithgow ve diğerleri/Birleşik Krallık* [GK], B. No: 9006/80, 8/7/1986, § 106).

34. AİHM, taşınmazın imar planında kamu hizmetine ayrılmasının ve bu çerçevede kamu makamlarının süre sınırlaması olmaksızın herhangi bir zamanda taşınmazı kamulaştırmaya yetkili olmalarının mülkiyet hakkının kullanımını belirsiz ve kullanılamaz hâle getireceğini vurgulamıştır (*Sporrong ve Lönnroth/İsveç*, § 60; *Hakan Arı/Türkiye*, B. No: 13331/07, 11/1/2011, § 35).

35. *Sporrong ve Lönnroth/İsveç* kararına konu olayda başvurucuların taşınmazlarının imar planı çerçevesinde kamulaştırılması öngörülerek on iki ve yirmi beş yıl süren inşaat yasakları uygulanmıştır. AİHM bu taşınmazlar henüz kamulaştırılmadığından mülkten yoksun bırakmanın söz konusu olmadığını, gerçek anlamda bir kamulaştırmanın olmadığı ve dolayısıyla mülkiyetin devredilmediği bu gibi durumlarda görünen arkasına bakılması ve şikâyet edilen hususta gerçek durumun ne olduğunun araştırılması gerektiğini belirtmiştir. AİHM bu bağlamda, getirilen kamulaştırma tedbirlerinin taşınmazlar üzerindeki sınırlandırıcı etkilerinden söz etmiş ve bu tedbirlerin taşınmazların değerinde olumsuz etkiye yol açtığını, başvurucuların taşınmazlarından dilediği gibi yararlanmalarının veya taşınmazlarını kullanmalarının önemli ölçüde kısıtlandığını vurgulamıştır. AİHM bu gibi kamulaştırma izinlerinin genel kamulaştırma sürecinin ilk aşaması olması nedeniyle kontrol amacı da gütmeyeceğini belirterek müdahaleyi mülkiyetten barışçıl yararlanma ilkesine ilişkin birinci kural çerçevesinde incelemiştir. AİHM sonuç olarak kamulaştırma tedbirlerinin uygulandığı sürenin uzunluğu ve bu süre içinde getirilen kısıtlamalar nedeniyle başvuruculara şahsi olarak aşırı bir külfet yüklendiği kanaatiyle mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin ölçülü olmadığı sonucuna varmıştır (*Sporrong ve Lönnroth/İsveç*, §§ 56-74).

36. *Köktepe/Türkiye* (B. No: 35785/03, 22/7/2008) kararında, taşınmazın tapu kaydına konulan şerhin mülkiyet hakkına etkisi ayrıntılı olarak tartışılmıştır. AİHM; derece mahkemelerinin anayasal gerekçelerle başvurucunun mülkünün bir bölümüne tahdit getirdiğini, bu mahrumiyetin doğanın ve çevrenin korunması şeklindeki kamu yararına dayalı meşru bir amacının bulunduğunu, dolayısıyla hukuka aykırı ve keyfi hiçbir işlem bulunmadığını kabul etmiştir. Bununla birlikte AİHM, başvurucunun taşınmazı 1993 yılında iyi niyetle edindiğini vurgulamıştır. Mülkiyet hakkına yapılan bu müdahaleye karşın iç hukukta etkin bir tazminat yolunun mevcut olmadığı ise kararda özellikle belirtilmiştir. AİHM, başvurucunun mülkiyet hakkından yararlanmasının engellendiği hâlde bir tazminat ödenmemiş olması nedeniyle kamu yararı ile başvurucunun mülkiyet hakkının korunmasının gereklilikleri arasındaki adil dengenin bozulduğu sonucuna varmıştır. Bu doğrultuda başvurucunun şahsi olarak olağan dışı ve aşırı bir yüke katlanmış olduğu kanaatiyle başvurucunun mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir (*Köktepe/Türkiye*, §§ 67-93).

37. *Kutlu ve diğerleri/Türkiye* kararına konu olayda başvurucuların taşınmazlarının bir kısmı baraj yapımı için kamulaştırılmış; kalan kısmı ise kısmen mutlak koruma alanında, kısmen kısa mesafeli koruma alanında bırakılmıştır. Başvurucular kamulaştırma talebinde bulunmuş, talepleri reddedilince Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası açmışlardır. Başvurucuların tazminat talepleri değer düşüklüğü gözetilerek kısmen kabul edilmiştir. Başvurucular mülklerinin kamulaştırılması yerine yalnızca değer düşüklüğü kaybının tazminat olarak verilmesi sebebiyle mülkiyet haklarının ihlal edildiğini öne sürmüşlerdir. AİHM mutlak koruma alanında kalan taşınmazlarda inşaat yasağı bulunduğuna ve tarım da yapılamadığına, ayrıca ilgili yönetmeliğe göre bu alandaki taşınmazların kamulaştırılması gerektiğine dikkati çekmiştir. AİHM'e göre taşınmazın kamulaştırılması hakkı ve taşınmazın değerine uygun düşen bir tazminat ödenmesi hakkı mülk teşkil etmektedir. AİHM taşınmazların kamulaştırılmasının kabul edilmeyerek mülklerin kullanımına getirilen kısıtlamalardan doğan zararların giderilmesinin tercih edilmesinin somut olay bağlamında mülkiyet hakkının gerekliliklerine uygun düşmediği sonucuna varmıştır. AİHM kısa mesafeli koruma alanında bulunan taşınmaz yönünden ise taşınmaz üzerinde belirli koşullar dâhilinde tarım yapılabildiğini ancak inşaat yasağı bulunduğunu belirtmiştir. AİHM bu gibi taşınmazlar yönünden kamulaştırılma hakkının düzenlenmediğini dikkate almıştır. Dolayısıyla AİHM'e

göre ilgili yönetmelikle getirilen kısıtlamalardan kaynaklanan zarara uygun düşen bir tazminat ödenmesi başvuru hakları ile toplumun hakları arasında adil bir denge kurulabilir. AİHM bununla birlikte somut olayda bilirkişi tarafından %40 oranında değer düşüklüğü tazminatı saptanmasına rağmen derece mahkemelerince bu oranın basit bir gerekçeyle %25 olarak kabul edildiğini belirtmiştir. Sonuç olarak tazminat miktarlarının belirlenme şeklinin söz konusu miktarın maruz kalınan zarar ile makul bir şekilde uygun olduğunu ifade etmesine imkân vermediği kanaatiyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır (*Kutlu ve diğ.leri/Türkiye*, § 65-70).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

38. Mahkemenin 10/12/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

39. Başvurucu, maliki olduğu taşınmazların Büyükçekmece Barajı kısa mesafeli koruma kuşağında kalması nedeniyle tasarruf yetkisinin kısıtlandığını belirtmiştir. Başvurucu, yasal mevzuat nedeniyle taşınmazların emsali parseller gibi kullanılamaması nedeniyle açtığı tazminat davasının haksız olarak reddedildiğini ileri sürmüştür; mutlak koruma alanında bulunan taşınmazlarla kısa mesafeli koruma alanında bulunan taşınmazlar arasında farklı uygulama yapıldığını iddia etmiştir. Sonuç olarak bu gerekçelerle ayrımcılık yasağı ve mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

40. Anayasa'nın "*Mülkiyet hakkı*" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

41. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun maliki olduğu taşınmazı dilediği gibi kullanma ve yararlanma hakkının kısıtlanmasına yol açan mevzuat nedeniyle meydana gelen değer kaybının karşılanmamasına ilişkin şikâyetlerinin mülkiyet hakkını ilgilendirdiği anlaşıldığından başvurunun bu kapsamda incelenmesi uygun görülmüştür.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

42. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Mülkün Varlığı

43. Anayasa'nın 35. maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır (AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1/7/2015, § 20). Somut olayda başvuruya konu taşınmazların başvuru adına tapuda kayıtlı olduğu anlaşıldığına göre Anayasa'nın 35. maddesi anlamında mülkün varlığında tereddüt bulunmamaktadır.

ii. Müdahalenin Varlığı ve Türü

44. Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkı kişiye -başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla- sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma ve üzerinde tasarruf etme, onun ürünlerinden yararlanma imkânı verir (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 32). Dolayısıyla malikin mülkünü kullanma, mülkün semerelerinden yararlanma ve mülkü üzerinde tasarruf etme yetkilerinden herhangi birinin sınırlanması mülkiyet hakkına müdahale teşkil eder (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, B. No: 2014/1546, 2/2/2017, § 53).

45. Anayasa'nın 35. maddesi ile mülkiyet hakkına temas eden diğer hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın mülkiyet hakkına müdahaleyle ilgili üç kural ihtiva ettiği görülmektedir. Buna göre Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu belirtilmek suretiyle *mülkten barışçıl yararlanma hakkına* yer verilmiş; ikinci fıkrasında da mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahalenin çerçevesi belirlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, genel olarak mülkiyet hakkının hangi koşullarda sınırlanabileceği belirlenerek aynı zamanda *mülkten yoksun bırakmanın şartlarının* genel çerçevesi de çizilmiştir. Maddenin son fıkrasında ise mülkiyet hakkının kullanımının toplum yararına aykırı olamayacağı kurala bağlanmak suretiyle devletin mülkiyetin kullanımını kontrol etmesine ve düzenlemesine imkân sağlanmıştır. Anayasa'nın diğer bazı maddelerinde de devlet tarafından mülkiyetin kontrolüne imkân tanıyan özel hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin düzenlenmesi, mülkiyet hakkına müdahalenin özel biçimleridir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, §§ 55-58).

46. Bireysel başvuru konusu somut olaya ilişkin dava tarihinde ve öncesinde yürürlükte bulunan yasal mevzuat nedeniyle kısa mesafeli koruma alanında bulunan taşınmazlarda 25/5/2006 tarihinden itibaren mevcut olan yapıların dondurulduğu, dondurulan binalarda mevcut yapı inşaat alanında değişiklik yapmamak ve kullanım maksadını değiştirmemek şartıyla gerekli tadilat ve bakım yapılabileceği, bunun dışında turizm, iskân ve sanayi yerleşmelerine izin verilmediği anlaşılmaktadır. Bireysel başvuru tarihinden sonra İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik'te ise köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde ve köy gelişme ihtiyacına yönelik köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli ikamet edenler için barınma ihtiyacını karşılamak amacı ile yapılacak yapılara izin verilebileceği, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çerçevesinde köy statüsünde iken belediye sınırları içine alınarak mahalle statüsüne geçen kırsal yerleşim alanlarının mahalle olarak bağlandığı tarihteki nüfusları ve bu nüfusların doğal artışı için ihtiyaç duyulan yapılaşmaya izin verilebileceği belirlenmiştir. Bireysel başvuru dosyası ve eklerinden taşınmazların köy yerleşik alanı ve

civarı sınırları içinde veya 6360 sayılı Kanun çerçevesinde köy statüsünde iken belediye sınırları içine alınarak mahalle statüsüne geçen kırsal yerleşim alanları içinde bulunup bulunmadığı anlaşılacaktır. Ancak kısıtlı barınma ihtiyacına izin verildiği kabul edilse dahi taşınmazların esas olarak tarımsal faaliyet yapılarak kullanılmasının benimsendiği, derece mahkemelerinin kararlarından anlaşılacaktır. Dolayısıyla taşınmazların yalnızca tarım yapılarak kullanılabilmesine yönelik kısıtlamanın kamu gücü tasarrufu çerçevesinde gerçekleştirildiği dikkate alındığında mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiği açıktır.

iii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

47. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

48. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, bu hakkın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilceği öngörülmüştür. Mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken Anayasa'nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen 13. maddesinin de gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, § 62).

(1) Kanunilik

49. Mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerde ilk incelenmesi gereken ölçüt kanuna dayalı olma ölçütüdür. Bu ölçütün sağlanmadığı tespit edildiğinde diğer ölçütler bakımından inceleme yapılmaksızın mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılacaktır. Müdahalenin kanuna dayalı olması, müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir, belirli ve öngörülebilir kanun hükümlerinin bulunmasını gerektirmektedir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44; *Ford Motor Company*, B. No: 2014/13518, 26/10/2017, § 49; *Necmiye Çiftçi ve diğerleri*, B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55).

50. Somut olayda başvuruçunun maliki olduğu taşınmazların yukarıda belirtilen Kanun ve Yönetmelik hükümleri nedeniyle kullanma ve yararlanma haklarına yönelik olarak birtakım kısıtlamalara tabi tutulduğu anlaşılmaktadır. Bu Kanun ve Yönetmelik hükümlerinin belirli, öngörülebilir ve ulaşılabilir olduğunda bir tereddüt bulunmadığından müdahalenin kanuni bir dayanağı mevcuttur.

(2) Meşru Amaç

51. Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkı ancak kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir. Kamu yararı kavramı, mülkiyet hakkının kamu yararının gerektirdiği durumlarda sınırlandırılması imkânı vermekle bir sınırlandırma amacı olmasının yanı sıra mülkiyet hakkının kamu yararı amacı dışında sınırlanamayacağını öngörerek ve bu anlamda bir sınırlama sınırı oluşturarak mülkiyet hakkını etkin bir şekilde korumaktadır.

Kamu yararı kavramı, devlet organlarının takdir yetkisini de beraberinde getiren bir kavram olup objektif bir tanıma elverişli olmayan bu ölçütün her somut olay temelinde ayrıca değerlendirilmesi gerekir (*Nusrat Külâh*, B. No: 2013/6151, 21/4/2016, §§ 53, 56; *Yunis Ağlar*, B. No: 2013/1239, 20/3/2014, §§ 28, 29).

52. Anayasa'nın 56. maddesinde, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu düzenlenmiş; çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin devlet ile vatandaşların ödevi olduğu belirtilmiştir. Bu bakımdan yapılaşmanın fen, sağlık ve çevre şartlarına uygunluğunun sağlanması, buna ilişkin düzenlemelerde kamu yararı bulunduğu kabul edilmelidir (*Süleyman Günaydın*, B. No: 2014/4870, 16/6/2016, § 71).

53. Belirli kısıtlamalar içeren yasal mevzuat hükümlerinin etkisi değerlendirilirken taşınmazların bulunduğu İstanbul'un nüfus yoğunluğunun ve önümüzdeki yıllarda kullanılabilir temiz suya olan ihtiyacının da gözönüne alınması gerekir. Temiz suya erişiminin sürdürülmesinin yaşam için hayati önemi haiz olduğu dikkate alındığında su havzalarının kirlenmesinin önlenmesi için bir kısım tedbirlerin alınması ve yasakların getirilmesi sonucu oluşan müdahalenin meşru bir amacının bulunduğu kabul edilmiştir.

(3) Ölçülülük

(a) Genel İlkeler

54. Son olarak kamu makamlarınca başvurusunun mülkiyet hakkına yapılan müdahaleyle gerçekleştirilmek istenen amaç ile bu amacı gerçekleştirmek için kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisinin olup olmadığı değerlendirilmelidir.

55. Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında dikkate alınacak ölçütlerden biri olan ölçülülük, hukuk devleti ilkesinden doğmaktadır. Hukuk devletinde hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması istisnai bir yetki olduğundan bu yetki ancak durumun gerektirdiği ölçüde kullanılması koşuluyla haklı bir temele oturabilir. Bireylerin hak ve özgürlüklerinin somut koşulların gerektirdiğinden daha fazla sınırlandırılması kamu otoritelerine tanınan yetkinin aşılması anlamına geleceğinden hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmaz (AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014).

56. Ölçülülük ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012; E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016; *Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, § 38).

57. Ölçülülük ilkesi gereği kişilerin mülkiyet hakkının sınırlandırılması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Bu adil denge, başvurusunun şahsi olarak aşırı bir yüke katlandığının tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır. Müdahalenin ölçülülüğünü değerlendirirken Anayasa Mahkemesi; bir taraftan ulaşılmak istenen meşru amacın önemini ve diğer taraftan müdahalenin niteliğini, başvurusunun ve kamu otoritelerinin davranışlarını da gözönünde

tutarak başvurucuya yüklenen külfeti dikkate alacaktır (*Arif Güven*, B. No: 2014/13966, 15/2/2017, §§ 58, 60).

58. Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan malların korunması amacıyla mülkiyet hakkına müdahale edilmesi meşru olmakla birlikte bu kamusal külfetin tamamının mülk sahiplerine yüklenemeyeceği ve kanun koyucunun buna uygun çözüm yolları bulması gerekeceği açıktır (AYM, E.2009/31, K.2011/77, 12/5/2011). Kamu yararı amacı ile başvurucunun mülkiyet hakkı arasında olması gereken adil denge, başvurucuya tazminat ödenmesi veya başvurucunun zararının başka yollarla telafi edilmesi şartıyla sağlanabilir (*Hüseyin Akbulut ve Yusuf Akbulut*, B. No: 2014/7643, 6/4/2017, § 32).

(b) İlkelerin Olaya Uygulanması

59. Başvurucu, taşınmazlarının Büyükçekmece Gölü kısa mesafeli koruma alanında kalması nedeniyle taşınmazlarını dilediği gibi kullanma ve onlardan yararlanma haklarının kısıtlanmasından ve oluşan değer kaybının karşılanmamasından yakınmaktadır.

60. Dünyada artan nüfus, iklim değişikliği sebebiyle yağışların düzensizleşmesi ve yer altı su kaynaklarının gittikçe azalması sonucunda kullanılabilir temiz suya olan ihtiyacın her geçen gün arttığı açıktır. Somut olayda da kamu makamlarının kullanılabilir temiz suyun kesintisiz şekilde temin edilmesi ve bu maksatla su kaynaklarının korunması amacıyla yukarıda yer verilen yasal düzenlemeleri yaptığı hususunda bir duraksama bulunmamaktadır. Dolayısıyla su kaynaklarının korunmasındaki zaruriyet çerçevesinde yasal düzenleme yapılması hususunda kamu makamlarının belirli bir takdir yetkisinin mevcut olduğuna dikkat çekmek gerekir.

61. Somut uyuşmazlıkta derece mahkemeleri başvurucunun taşınmazlarının dere ihlali ve işletme bandında bulunmadığını, tarımsal niteliğiyle kullanılabilir durumda olduğunu tespit etmiştir. Derece mahkemelerine göre yasal mevzuatta yer alan kısıtlamalar başvurucunun taşınmazları üzerinde tasarruf yetkilerini kullanmasına engel değildir. Dolayısıyla derece mahkemeleri tasarruf yetkisi kısıtlanmayan başvurucuya ait taşınmazlarda değer kaybı ya da zarar meydana gelmediği sonucuna vararak davayı reddetmiştir. Başvurucu ise söz konusu taşınmazlarını dilediği gibi kullanmasına ve bundan yararlanmasına ilişkin haklarının ihlal edildiğini ve taşınmazların ekonomik değerinde azalma olduğunu öne sürmüştür.

62. Başvurucuya ait taşınmazlar tarım arazisi niteliği ile tapuya kayıtlıdır. Olay tarihinde yürürlükte bulunan yasal mevzuat kapsamında taşınmazların kullanımına ve taşınmazlardan faydalanılmasına ilişkin birçok kısıtlayıcı hüküm bulunmaktadır (bkz. §§ 24-31). Nitekim bu kısıtlamalar dikkate alındığında başvurucunun taşınmazları üzerindeki dilediği gibi kullanma ve yararlanma yetkisini sınırsız olarak kullanabildiğinden bahsetmek mümkün değildir. Ancak öngörülen yasal mevzuatın yol açtığı kısıtlamaların bir sonucu olarak taşınmazların tamamen kullanılamaz hâlde olduğu da söylenemez.

63. Dolayısıyla kullanma ve yararlanma hakkına yönelik olarak bir kısım yasal kısıtlamaya maruz kalan ancak tamamen de kullanılamaz nitelikte bulunmayan taşınmazların kamulaştırılması veya bedelinin tamamına hükmedilmesi gerektiğinden söz edilemez. Lakin başvurucunun mülkiyet hakkının kamu yararı amacı çerçevesinde kısıtlandığı ve bu kısıtlamaların bir zarara yol açtığı da açıktır. Bu hâlde başvurucunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin orantılı olduğundan yani adil dengenin sağlandığından söz edilebilmesi

için meydana gelen zararın en uygun giderim vasıtasıyla ortadan kaldırılması gerekir. Somut olayda kısıtlılık nedeniyle ortaya çıkan zarar başvuruca tazminat ödenerek karşılanabilecektir. Bu kapsamda kamu yararı ile bireylerin mülkiyet hakkının korunması arasında adil bir dengenin kurulabilmesi bakımından taşınmazlarda kısıtlılık nedeniyle meydana gelen zararı karşılayacak düzeyde tazminatın belirlenmesi ve başvuruca zararının giderilmesi gerekir.

64. Taşınmazları için getirilen kısıtlamalara rağmen başvuruca hiçbir tazminat ödenmemesi müdahalenin içerdiği kamu yararı amacı ile karşılaştırıldığında bütün külfetin başvuruca yüklenmesine yol açmıştır. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yapılan müdahale başvuruca aşırı bir külfet yüklemekte olup başvuruca mülkiyet hakkının korunması ile kamunun yararı arasında olması gereken adil denge başvuruca aleyhine bozulmuştur.

65. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

66. Başvuruca, taşınmazların değerinin keşif yapılarak belirlenmemesi sonucunda başlangıçta bildirdikleri dava değerinin artırılmadığını ve bu nedenle Mahkemeye yasa yolu kapalı karar verilmek suretiyle temyiz yasa yoluna başvurusunun engellendiğini ileri sürmüştür. Başvuruca iddiaları adil yargılanma hakkı kapsamında mahkemeye erişim hakkı yönünden incelenmiştir.

67. Başvuruca mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasına karar verildiğinden mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiası yönünden bu aşamada inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

68. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı ve (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvuruca hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuruca lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

69. Başvuruca; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması veya maddi tazminat ödenmesi taleplerinde bulunmuştur.

70. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK] B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal

kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına da işaret etmiştir (*Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

71. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

72. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak, ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir karar kendisine ulaşan mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemezsizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir. (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

73. İncelenen başvuruda idari işlem sonucu mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla ihlalin idarenin işleminden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte derece mahkemeleri de ihlali giderememişlerdir. Bu açıdan ihlal aynı zamanda mahkeme kararından da kaynaklanmaktadır.

74. Bu durumda mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş yeniden yargılama kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 2. İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

75. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

76. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 257,50 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.732,50 TL tutarındaki yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 2. İdare Mahkemesine (E.2015/2023, K.2016/2110) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 257,50 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.732,50 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 10/12/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ